

	ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	
	ΜΑΘΗΜΑ	ΦΥΣΙΚΗ
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	02/03/2019

ΘΕΜΑ Α

Να γράψετε στη κόλλα σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω ερωτήσεις Α1-Α4 και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Α1. Σε έναν οριζόντιο σωλήνα που ρέει ιδανικό ρευστό, όταν

- αυξάνεται το εμβαδόν διατομής αυξάνεται και η πίεση.
- αυξάνεται η ταχύτητα ροής του ρευστού αυξάνεται και η πίεση.
- μειώνεται το εμβαδόν διατομής μειώνεται και η ταχύτητα ροής.
- μειώνεται η ταχύτητα ροής μειώνεται και η παροχή.

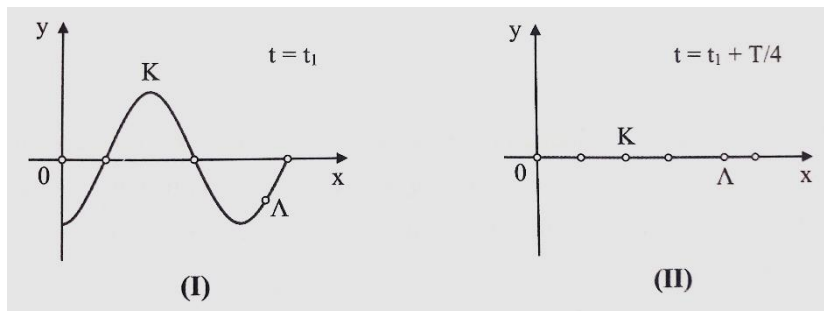
Μονάδες 5

Α2. Μία πηγή παράγει ηχητικά κύματα σταθερής συχνότητας f_S και ένας παρατηρητής αντιλαμβάνεται ήχο συχνότητας f_A πλησιάζοντας την πηγή με σταθερή ταχύτητα. Αν υποδιπλασιαστεί η αρχική απόσταση μεταξύ πηγής και παρατηρητή η συχνότητα που θα αντιλαμβάνεται ο παρατηρητής θα είναι:

- α) ίδια με την αρχική.
- β) διπλάσια
- γ) υποδιπλάσια
- δ) τετραπλάσια.

Μονάδες 5

Α3. Σε γραμμικό ελαστικό μέσο έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα από τη συμβολή δύο πανομοιότυπων αρμονικών κυμάτων με περίοδο T το καθένα. Στα διαγράμματα Ι και ΙΙ του ακόλουθου σχήματος απεικονίζονται τα στιγμιότυπα του στάσιμου κύματος τις χρονικές στιγμές t_1 και $t_1 + \frac{T}{4}$ αντίστοιχα.

Τη χρονική στιγμή t_1 τα υλικά σημεία Κ και Λ έχουν:

- α) Ταχύτητες με διαφορετικά μέτρα και ίδιες φορές.
- β) Ταχύτητες με διαφορετικά μέτρα και αντίθετες φορές.
- γ) Μηδενικές κινητικές ενέργειες.
- δ) Μηδενικές επιταχύνσεις.

Μονάδες 5

Α4. Καταδύτρια επιχειρεί κατάδυση από βατήρα επάνω από την επιφάνεια του νερού μιας πισίνας. Η καταδύτρια, κατά τη διάρκεια της πτώσης της, αρχικά συμπύσσει και στη συνέχεια εκτείνει τα άκρα της.

Αμελώντας τις αντιστάσεις του αέρα, από τη χρονική στιγμή που η καταδύτρια άφησε τον βατήρα έως τη χρονική στιγμή που φθάνει στην επιφάνεια του νερού:

- α) Η στροφορμή του σώματός της ως προς άξονα που διέρχεται από το κέντρο μάζας της και είναι κάθετος στο επίπεδο της κίνησής της αυξάνεται.
β) Η μηχανική της ενέργεια διατηρείται.
γ) Το μέτρο της γωνιακής της ταχύτητας παραμένει σταθερό.
δ) Η κινητική της ενέργεια ελαττώνεται.

Μονάδες 5

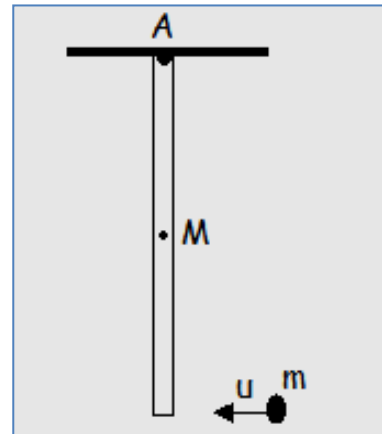
A5. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στη κόλλα σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- α) Εάν η στροφορμή ενός συστήματος στερεών σωμάτων ισούται με μηδέν, η κινητική ενέργεια του συστήματος μπορεί να είναι διάφορη του μηδενός.
β) Σε μια επιφανειακή συμβολή δύο πανομοιότυπων κυμάτων περιόδου T , στα σημεία που βρίσκονται επάνω σε υπερβολές απόσβεσης, τα κύματα φθάνουν με διαφορά χρόνου ίση με περιττό πολλαπλάσιο του $T/2$.
γ) Οι ρευματικές γραμμές αραιώνουν στις στενώσεις των σωλήνων κατά την ροή ενός ιδανικού ρευστού.
δ) Όταν ένα κύμα αλλάζει μέσο διάδοσης, μεταβάλλεται η συχνότητά του.
ε) Αν διπλασιάσουμε το μέτρο των δύο δυνάμεων ενός ζεύγους δυνάμεων, χωρίς να αλλάξουμε την απόστασή τους, τότε το μέτρο της ροπής του ζεύγους δυνάμεων θα διπλασιαστεί.

Μονάδες 1×5

ΘΕΜΑ Β

B1. Μία ομογενής ράβδος έχει μήκος L , μάζα M και μπορεί να περιστρέφεται γύρω από άξονα που περνά από το άκρο της A και είναι κάθετος στο επίπεδο περιστροφής της. Η ράβδος αρχικά είναι ακίνητη σε κατακόρυφη θέση με το άκρο της A να είναι πάνω από το κέντρο μάζας της όπως φαίνεται στο διπλανό σχήμα

Ένα βλήμα μάζας $m = \frac{M}{3}$ που κινείται με οριζόντια

ταχύτητα u συγκρούεται πλαστικά με τη ράβδο στο κάτω ελεύθερο άκρο της. Η ροπή αδράνειας της ράβδου γύρω από άξονα που περνά από το κέντρο μάζας της και είναι κάθετος στο επίπεδο περιστροφής της δίνεται

από τον τύπο $I_{cm} = \frac{1}{12} ML^2$.

Αν μετά την κρούση το σύστημα ράβδος-μάζα m σταματά στιγμιαία αφού διαγράψει ορθή γωνία, η αρχική ταχύτητα του βλήματος u θα πρέπει να είναι:

- i) $\sqrt{5gL}$ ii) $\sqrt{10gL}$ iii) $\sqrt{2gL}$

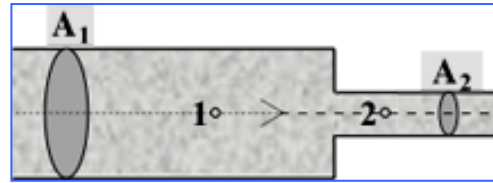
α) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

Μονάδες 2

β) Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

Μονάδες 7

B2. Το σχήμα δείχνει έναν οριζόντιο σωλήνα, μέσα στον οποίο ρέει νερό, το οποίο θεωρούμε ιδανικό ρευστό, με μόνιμη και στρωτή ροή. Η διατομή A_1 του αριστερού τμήματος του σωλήνα είναι τριπλάσια από τη διατομή A_2 του δεξιού του τμήματος. Δίνεται ότι η πίεση στο σημείο 2 του σχήματος είναι ίση με p_2 και στο σημείο 1 ίση με p_1 . Η ταχύτητα με την οποία ρέει το νερό στο αριστερό τμήμα του σωλήνα είναι ίση με v_1 . Η διαφορά πίεσης $p_1 - p_2$ είναι ίση με:

i) $4\rho v_1^2$ ii) $2\rho v_1^2$ iii) ρv_1^2

α) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

Μονάδες 2

β) Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

Μονάδες 6

B3. Δύο σύγχρονες κυματικές πηγές Π_1 και Π_2 βρίσκονται στα σημεία (A) και (B) αντίστοιχα της ελαστικής επιφάνειας ενός υγρού. Οι πηγές ταλαντώνονται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού με το ίδιο πλάτος A , παράγοντας κύματα με μήκος κύματος λ . Αν $(AB) = 2.4\lambda$, τότε μεταξύ των (A) και (B) και επί του ευθύγραμμου τμήματος (AB) το πλήθος των σημείων απόσβεσης είναι:

i) 4   ii) 5   iii) 6

α) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

Μονάδες 2

β) Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ

Ομογενής και ισοπαχής ελαστική χορδή πολύ μεγάλου μήκους ταυτίζεται με τον οριζόντιο θετικό ημιάξονα Ox . Πηγή παραγωγής αρμονικών κυμάτων βρίσκεται στην αρχή $O(x=0)$ του ημιάξονα και αρχίζει τη χρονική στιγμή $t_0=0$ να εκτελεί κατακόρυφη απλή αρμονική ταλάντωση μηδενικής αρχικής φάσης. Ο χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ δυο διαδοχικών χρονικών στιγμών κατά τις οποίες η πηγή βρίσκεται στην ανώτερη θέση της τροχιάς της είναι $\Delta t=1s$, ενώ στον ίδιο χρόνο το κύμα διαδίδεται σε απόσταση $\Delta x=2m$. Η μέγιστη επιτάχυνση που αποκτά η πηγή κατά την διάρκεια της ταλάντωσής της είναι $a_{max}=20 m/s^2$.

α) Να υπολογίσετε το πλάτος, την συχνότητα, το μήκος του κύματος, την ταχύτητα διάδοσης και να γράψετε την εξίσωση του παραγόμενου κύματος.

Μονάδες 7

β) Να γράψετε την εξίσωση της φάσης συναρτήσει του χρόνου για το σημείο στη θέση $x_K=+2,5\text{m}$ και να παρασταθεί γραφικά σε βαθμολογημένους άξονες. Ποιο είναι το φυσικό νόημα της κλίσης της γραφικής παράστασης;

Μονάδες 5

γ) Να βρεθεί η χρονική στιγμή κατά την οποία το σημείο $\Lambda(x_\Lambda=+1,5\text{m})$ έχει κινητική ενέργεια τριπλάσια της δυναμικής του για τρίτη φορά.

Μονάδες 7

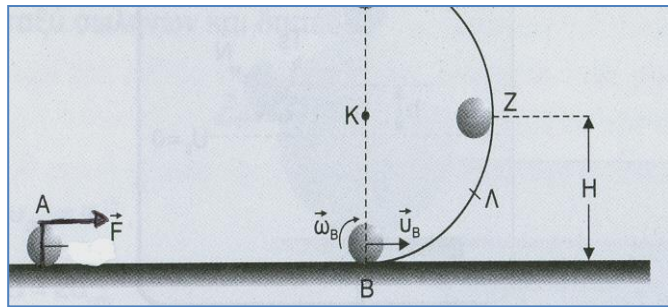
δ) Να σχεδιαστεί το στιγμιότυπο του κύματος τη χρονική στιγμή $t=2,25\text{s}$.

Μονάδες 6

Δίνεται $\pi^2=10$

ΘΕΜΑ Δ

Μια σφαίρα μάζας $m=5\text{ Kg}$ και ακτίνας $r=10\text{cm}$ ηρεμεί σε σημείο A οριζοντίου δαπέδου AB. Τη χρονική στιγμή $t=0$ ασκείται στο ανώτερο σημείο της A σταθερή δύναμη $F=14\text{N}$ με διεύθυνση της επαπτομένης στο σημείο. Η σφαίρα κυλιέται χωρίς να ολισθαίνει πάνω στο επίπεδο AB και τη στιγμή που φτάνει στο B καταργείται η δύναμη F και η σφαίρα συνεχίζει την κίνηση της σε κυκλική στεφάνη ακτίνας $R=0,8\text{ m}$ όπου και σ' αυτή η σφαίρα κυλιέται χωρίς να ολισθαίνει.

α) Να υπολογιστεί η γωνιακή επιτάχυνση της σφαίρας και η στατική τριβή (μέτρο-κατεύθυνση) κατά την κίνηση της στο οριζόντιο επίπεδο AB.

Μονάδες 6

β) Αν $(AB)=2\text{ m}$ να βρεθεί ο ρυθμός παραγωγής έργου από τη δύναμη F, λίγο πριν τη κατάργηση της στο B.

Μονάδες 5

γ) Όταν η σφαίρα βρίσκεται στο σημείο Z που απέχει απόσταση $H=R$ από το οριζόντιο επίπεδο AB να βρεθούν:

i) η κάθετη αντίδραση N που ασκεί η στεφάνη στη σφαίρα,

Μονάδες 5

ii) το μέτρο της στροφορμής της σφαίρας ως προς τον άξονα που περνά από το κέντρο της (σπιν),

Μονάδες 2

iii) το μέτρο της τροχιακής στροφορμής.

Μονάδες 2

δ) Να βρεθεί η ελάχιστη τιμή της δύναμης F , έτσι ώστε μετά την κατάργηση της στο σημείο B και την είσοδο της σφαίρας στη στεφάνη, να εκτελέσει η σφαίρα οριακά ανακύκλωση.

Μονάδες 5

Δίνεται η επιτάχυνση της βαρύτητας $g=10\text{m/s}^2$ και η ροπή αδράνειας ως προς τον άξονα που περνά από το κέντρο μάζας ομογενούς σφαίρας ότι υπολογίζεται από τη σχέση $I_{cm} = \frac{2}{5}mr^2$.

Κάθε επιτυχία!